

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาคำมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของ องค์การบริหารส่วนตำบลหนองหมื่นถ่าน อำเภอบางบาล จังหวัดร้อยเอ็ด สามารถสรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. วัตถุประสงค์การศึกษา
2. สมมติฐานการศึกษา
3. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
4. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
6. สรุปผล
7. อภิปรายผล
8. ข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์การศึกษา

1. เพื่อศึกษาคำมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของ องค์การบริหารส่วนตำบลหนองหมื่นถ่าน อำเภอบางบาล จังหวัดร้อยเอ็ด
2. เพื่อเปรียบเทียบคำมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองหมื่นถ่าน อำเภอบางบาล จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตาม เพศ ระดับการศึกษา และอาชีพ
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะของประชาชนเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดทำ แผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองหมื่นถ่าน อำเภอบางบาล จังหวัดร้อยเอ็ด

สมมติฐานของการศึกษา

1. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองหมื่นถ่าน อำเภออาจสามารถ จังหวัดร้อยเอ็ด อยู่ในระดับปานกลาง
2. ประชาชนในพื้นที่ตำบลหนองหมื่นถ่าน อำเภออาจสามารถ จังหวัดร้อยเอ็ด ที่มีเพศ ระดับการศึกษา และอาชีพ ต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น แตกต่างกัน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ในการศึกษาครั้งนี้ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่อาศัยอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองหมื่นถ่าน อำเภออาจสามารถ จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 4,714 คน
2. กลุ่มตัวอย่าง ผู้ศึกษาได้มาจากการสุ่มตัวอย่างประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองหมื่นถ่าน อำเภออาจสามารถ จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 369คน
3. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา
  - 3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่
    - 3.1.1 เพศ
    - 3.1.2 ระดับการศึกษา
    - 3.1.3 อาชีพ
  - 3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่
    - 3.2.1 การมีส่วนร่วมในการกำหนดปัญหาความต้องการ
    - 3.2.2 การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนงาน/โครงการ
    - 3.2.3 การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบเนื้อหาของแผนพัฒนา
    - 3.2.4 การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบว่ามีการนำแผน ไปจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่าย
    - 3.2.5 การมีส่วนร่วมปฏิบัติ ติดตาม และประเมินผล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ในครั้งนี้เป็นแบบสอบถามให้เลือกตอบ โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นคำถามแบบปลายปิด เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ ระดับการศึกษา และอาชีพ

ตอนที่ 2 เป็นคำถามแบบปลายปิด เกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองหมื่นถ่าน อำเภออาจสามารถ จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 35 ข้อ แบ่งเป็น 5 ด้าน คือ

1. การมีส่วนร่วมในการกำหนดปัญหาความต้องการ
2. การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนงาน โครงการ
3. การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบเนื้อหาของแผนพัฒนา
4. การมีส่วนร่วมตรวจสอบว่ามีการนำแผนไปจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณ

รายจ่าย

5. การมีส่วนร่วมปฏิบัติ ติดตาม และประเมินผล

ตอนที่ 3 เป็นคำถามแบบปลายเปิด เป็นข้อเสนอแนะ และแสดงความคิดเห็นในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองหมื่นถ่าน อำเภออาจสามารถ จังหวัดร้อยเอ็ด

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์คุณลักษณะทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ได้แก่ การแจกแจงความถี่ และร้อยละ
2. สถิติที่ใช้ในการวัดระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองหมื่นถ่าน อำเภออาจสามารถ จังหวัดร้อยเอ็ด ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐานและเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วม จำแนกตามกลุ่ม เพศ ใช้การทดสอบด้วย t -test (Independent) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ

.05 ส่วน การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมจำแนกตาม ระดับการศึกษา และอาชีพ ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว F -test (One – Way ANOVA)

4. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะใช้การวิเคราะห์เนื้อหาโดยการสรุปประเด็นหาความหมาย และแจกแจงความถี่ แล้วนำเสนอด้วยการพรรณนาความ

สรุปผล

1. ผลการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลตำบลหนองหมื่นถ่าน อำเภออาจสามารถ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมปรากฏผล ดังนี้

ผลการศึกษาพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลตำบลหนองหมื่นถ่าน อำเภออาจสามารถ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.90$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า อยู่ในระดับมาก 2 ด้าน คือ ด้านการมีส่วนร่วมใน การกำหนดปัญหาความต้องการ ($\bar{X} = 3.67$) ด้านการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนงาน/โครงการ ($\bar{X} = 3.55$) และอยู่ในระดับปานกลาง 3 ด้าน คือ ด้านการมีส่วนร่วมปฏิบัติ ติดตาม และประเมินผล ($\bar{X} = 3.49$) ด้านการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบเนื้อหาของแผนพัฒนา ($\bar{X} = 3.39$) ด้านการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบว่ามี การนำไปจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่าย ($\bar{X} = 3.31$) ตามลำดับ

2. ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลตำบลหนองหมื่นถ่าน อำเภออาจสามารถ จังหวัดร้อยเอ็ด ที่มีเพศ ระดับการศึกษา และอาชีพ ต่างกัน

2.1 จากการศึกษาการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองหมื่นถ่าน อำเภออาจสามารถ จังหวัดร้อยเอ็ด ระหว่างเพศชายกับเพศหญิง โดยรวมพบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 1 ด้าน คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบว่ามี การนำไปจัดทำเป็นข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่าย ส่วนอีก 4 ด้าน คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการเสนอปัญหาความต้องการ ด้านการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนงาน/โครงการ ด้านการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนงาน/โครงการ ด้านการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบเนื้อหาของแผนพัฒนา และ ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ ติดตาม และประเมินผล ไม่พบความแตกต่างทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 ผลการเปรียบเทียบการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองหมื่นถ่าน อำเภออาจสามารถ จังหวัดร้อยเอ็ด ระหว่างระดับการศึกษาทั้ง 3 ระดับ คือ ประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาหรือเทียบเท่า ระดับ ปวศ./อนุปริญญาขึ้นไป พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำ แผนพัฒนาท้องถิ่น โดยรวมแตกต่างกันที่นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 2 คู่ คือ ระหว่างการศึกษาประถมศึกษากับมัธยมศึกษาหรือเทียบเท่า โดยที่ระดับการศึกษาประถมศึกษามีส่วนร่วมในการจัดทำ แผนพัฒนาท้องถิ่น มากกว่าระดับมัธยมศึกษาหรือเทียบเท่า ระหว่างการศึกษามัธยมศึกษาหรือเทียบเท่า กับ ปวศ./อนุปริญญาขึ้นไป โดยการศึกษา ปวศ./อนุปริญญาขึ้นไป มีส่วนร่วมในการจัดทำ แผนพัฒนาท้องถิ่นมากกว่าระดับมัธยมศึกษาหรือเทียบเท่า

2.3 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำ แผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองหมื่นถ่าน อำเภออาจสามารถ จังหวัดร้อยเอ็ด ระหว่างอาชีพ ทั้ง 3 อาชีพ คือ รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ อาชีพเกษตรกร/รับจ้างทั่วไป และอาชีพค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำ แผนพัฒนาท้องถิ่น โดยรวมแตกต่างกันที่นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 จำนวน 4 ด้าน คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการจัดทำ แผนงาน/โครงการ ด้านการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบเนื้อหาของแผนพัฒนา ด้านการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบว่ามีการนำแผนพัฒนาไปจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่าย และ ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ ตามตาม และประเมินผล ส่วนด้านการมีส่วนร่วมในการ กำหนดปัญหาความต้องการ ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองหมื่นถ่าน อำเภออาจสามารถ จังหวัดร้อยเอ็ด

จากผลการศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองหมื่นถ่านอำเภออาจสามารถ จังหวัดร้อยเอ็ด มีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ จำนวน 5 ด้าน โดยจำแนกเป็นรายด้าน คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการกำหนดปัญหาความต้องการ ข้อเสนอแนะ คือ ควรจัดทำแบบฟอร์มในการให้เสนอโครงการที่เป็นปัญหาในทุกคร้วเรือน ควรให้มีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนเข้าร่วม ฟังการประชุมสภา พิจารณางบประมาณ มากขึ้น ด้านการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนงาน/โครงการ ข้อเสนอแนะ คือ ควรมีการชี้แจงกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ด้านการมี

ส่วนร่วมในการตรวจสอบเนื้อหาของแผนพัฒนาข้อเสนอแนะ คือ ควรนำแผนที่ได้รับการพิจารณาแล้วเสร็จส่งกลับมายังหมู่บ้าน/ชุมชน และอบต. ควรให้ความสะดวกและรวดเร็วแก่ประชาชนในการขอข้อมูลเกี่ยวกับแผนพัฒนาท้องถิ่นด้านการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบว่ามีการนำแผนไปจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่าย ข้อเสนอแนะ คือ ผู้บริหารควรให้ความสำคัญในการนำแผนพัฒนามาดำเนินการจัดทำโครงการในข้อบัญญัติ ควรเปิดเผยข้อมูลในข้อบัญญัติให้ประชาชนทราบทั่วไป และควรมีการประชาสัมพันธ์การประเมินผลแผนพัฒนาว่านำไปใช้ในการจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายที่โครงการ และแจ้งให้ประชาชนทราบด้วย ด้านการมีส่วนร่วมปฏิบัติ ติดตาม และประเมินผล ข้อเสนอแนะ คือ ควรมีการจัดทำเอกสารการประเมินผลแผนพัฒนาแจกจ่ายในทุกหมู่บ้าน

อภิปรายผล

จากผลการศึกษามีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองหินถิ่นอำเภออาจสามารถ จังหวัดร้อยเอ็ด ผู้ศึกษาได้นำมาอภิปรายผล ได้ดังนี้

1. ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองหินถิ่นอำเภออาจสามารถ จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก จากผลดังกล่าวจึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ผลการศึกษาสอดคล้องกับงานวิจัยของ อังคณา วงษ์นอก (2547 : 112-114) ได้ศึกษากิจการบริหารในการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในอำเภอนาดูน จังหวัดมหาสารคาม ผลการศึกษาพบว่า การบริหารในการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยรวม อยู่ในระดับมาก

พันทิพา พันธุ์สุรินทร์ (2548 : 82-84) ผลการศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองหินใหญ่ อำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับมาก

วาสนา ถิ่นงาม (2548 : 62-64) ผลการศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางแผนพัฒนาตำบล : ศึกษากรณี องค์การบริหารส่วนตำบลเก่าขาม อำเภอน้ำยืน จังหวัดอุบลราชธานี โดยรวมอยู่ในระดับมาก

จิราวัลย์ วรวงศ์ (2550 : 53-55) ผลการศึกษาพบว่า การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลเมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการมีส่วนร่วมในการลงทุนและปฏิบัติงาน ด้านการมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินการ และด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล โดยรวมอยู่ในระดับมาก

จากผลการศึกษาอาจเป็นไปได้ว่า

1.1 การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองหมื่นถ่านอำเภออาจสามารถ จังหวัดร้อยเอ็ด ได้มีการดำเนินการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนตามระเบียบที่กำหนดไว้อย่างเต็มที่ โดยมีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้รับรู้ถึงขั้นตอนและกระบวนการในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น เพื่อประกอบการจัดทำงบประมาณในการพัฒนาท้องถิ่น ซึ่งประชาชนสามารถเสนอความต้องการของท้องถิ่นในการที่จะให้มีการพัฒนาในด้านใดบ้าง แล้วเสนอเข้ามาบรรจุไว้ในแผนพัฒนาท้องถิ่น

1.2 ผู้บริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองหมื่นถ่านอำเภออาจสามารถ จังหวัดร้อยเอ็ด ได้ให้ความสำคัญในการจัดทำแผนพัฒนา โดยสนับสนุนให้มีการดำเนินการจัดทำโครงการเวทีประชาคมในทุกหมู่บ้าน เพื่อรับทราบปัญหาในการพัฒนาท้องถิ่น และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน

2. ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลตำบลหนองหมื่นถ่าน อำเภออาจสามารถ จังหวัดร้อยเอ็ด ที่มีเพศ ระดับการศึกษา และอาชีพ ต่างกัน พบว่า

2.1 ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองหมื่นถ่านอำเภออาจสามารถ จังหวัดร้อยเอ็ด ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยเพศชายและเพศหญิงมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นใกล้เคียงกัน ไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ปิยนุช แสงวรุฑ (2544 : 72-73) ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน การมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาท้องถิ่นตำบลนางาม อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ไม่แตกต่างกัน

สอดคล้องกับงานวิจัยของ พวงทอง โยธาใหญ่ (2545 : 90-91 พบว่า ประชาชนที่มีเพศแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ไม่แตกต่างกัน

โยธิน ฆารเจริญ (2545 : 48) พบว่าประชาชนที่มีเพศแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาตำบล ไม่แตกต่างกัน

เรณู คุปต์ยเจริญ และคณะ (2545 : 85) ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนที่มีเพศแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารงานในองค์การบริหารส่วนตำบลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ไม่แตกต่างกัน

วราพร สีสกุล (2547 : 46-48) ผลการศึกษาพบว่าประชาชนที่มีเพศแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลบางคล้า ไม่แตกต่างกัน

จากผลการวิจัยอาจเป็นไปได้ว่าในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองหมื่นถ่านอำเภออาจสามารถ จังหวัดร้อยเอ็ด ได้มีการส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นอย่างเท่าเทียมกัน ไม่ว่าจะเป็นเพศชายหรือเพศหญิง โดยผู้บริหารท้องถิ่น ได้ให้ความสำคัญ เช่น การแต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น และคณะกรรมการประชาคมแต่ละหมู่บ้าน มีสัดส่วนทั้งเพศชายและเพศหญิง ใกล้เคียงกัน ทำให้การเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผน ได้มาก

2.2 ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองหมื่นถ่านอำเภออาจสามารถ จังหวัดร้อยเอ็ด แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยระหว่างระดับการศึกษาทั้ง 3 ระดับ คือ ประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาหรือเทียบเท่า ระดับ ปวส./อนุปริญญาขึ้นไป แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ระหว่างการศึกษาทั้ง 3 ระดับ พบว่า มีคู่ที่มีส่วนร่วมในการจัดทำ แผนพัฒนาท้องถิ่นแตกต่างกัน จำนวน 2 คู่ คือ ระหว่างการศึกษาประถมศึกษากับมัธยมศึกษาหรือเทียบเท่า โดยที่ระดับการศึกษาประถมศึกษามีส่วนร่วมในการจัดทำ แผนพัฒนาท้องถิ่นมากกว่าระดับมัธยมศึกษาหรือเทียบเท่า ระหว่างการศึกษามัธยมศึกษาหรือเทียบเท่า กับ ปวส./อนุปริญญาขึ้นไป โดยการศึกษา ปวส./อนุปริญญาขึ้นไป มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นมากกว่าระดับมัธยมศึกษาหรือเทียบเท่า

สอดคล้องกับงานวิจัยของ อังคณา วงษ์นอก (2547 : 112-114) พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษา แตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอนาดูน จังหวัดมหาสารคาม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สอดคล้องกับงานวิจัยของ พันทิพา พันธุสุนทร (2548 : 82-84) พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองขุ่นใหญ่ อำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สอดคล้องกับงานวิจัยของ วาสนา ถิ่นงาม (2548 : 62-64) พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สอดคล้องกับงานวิจัยของ จิราวัลย์ วรวงศ์ (2550 : 53-55) พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษา แตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลเมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากผลการวิจัยอาจเป็นไปได้ว่าในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองหินถ่าน อำเภออาจสามารถ จังหวัดร้อยเอ็ด ได้มีการส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมได้มาก ซึ่งประชาชนในระดับการศึกษาประถมศึกษานั้น เป็นประชาชนที่อยู่ในพื้นที่ประจำ จึงมีโอกาสในการร่วมจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นมาก ส่วนประชาชนที่ระดับการศึกษา ปวส. / อนุปริญญาขึ้นไปนั้น เป็นประชาชนที่มีความรู้ความสามารถ ซึ่งองค์การบริหารส่วนตำบลหนองหินถ่าน ได้ให้ความสำคัญอีกทั้งยังเข้าใจในการทำงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในการบริหารงาน จึงมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นมากกว่าระดับมัธยมศึกษาหรือเทียบเท่า ส่วนประชาชนที่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาหรือเทียบเท่า นั้น เป็นกลุ่มแรงงานที่ไม่ค่อยจะได้อยู่ในพื้นที่ จึงมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นน้อยกว่าระดับการศึกษาอื่น

2.3 ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองหินถ่านอำเภออาจสามารถ จังหวัดร้อยเอ็ด ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยระหว่างอาชีพทั้ง 3 อาชีพ คือ อาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ อาชีพเกษตรกร/รับจ้างทั่วไป และอาชีพค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว พบว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น โดยรวมไม่แตกต่างกันที่นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 จำนวน 4 ด้าน คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนงาน/โครงการ ด้านการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบเนื้อหาของแผนพัฒนา ด้านการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบว่า มีการนำแผนพัฒนาไปจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณ

รายจ่าย และด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ ตามตาม และประเมินผล ส่วนด้านการมีส่วนร่วมในการกำหนดปัญหาความต้องการไม่พบความแตกต่าง

สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ปิยนุช แสงวุธ (2544 : 72-73) ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนที่มีอาชีพ ต่างกัน การมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาท้องถิ่นตำบลนางาม อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ไม่แตกต่างกัน

สอดคล้องกับงานวิจัยของ พวงทอง โยธาใหญ่ (2545 : 90-91) พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพ แตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น ไม่แตกต่างกัน

โยธิน จารเจริญ (2545 : 48) พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพ แตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาตำบล ไม่แตกต่างกัน

เรณู กุปตันเจียร และคณะ (2545 : 85) ผลการศึกษาพบว่าประชาชนที่มีอาชีพ แตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารงานในองค์การบริหารส่วนตำบลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือไม่แตกต่างกัน

วรารพร สือสกุล (2547 : 46-48) ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนที่มีอาชีพ แตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบล ไม่แตกต่างกัน

จากผลการวิจัยอาจเป็นไปได้ว่า แม้องค์การบริหารส่วนตำบลหนองหมื่นถ่าน จะมีประชาชนที่หลากหลายอาชีพ แต่ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง ได้มีการส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมได้มาก โดยได้มีการประชาสัมพันธ์การจัดทำแผนพัฒนา และการบริหารงานของตำบลหนองหมื่นถ่านอาทิเช่น การแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำแผน คณะกรรมการสนับสนุนแผน รวมทั้งคณะกรรมการฝ่ายต่าง ๆ องค์การบริหารส่วนตำบลหนองหมื่นถ่าน ได้มีการกำหนดสัดส่วนของประชาชนในแต่ละภาคส่วนและอาชีพ ในจำนวนที่ใกล้เคียงกัน เพื่อจะได้ทราบปัญหาที่หลากหลายมุมมอง ทำให้ประชาชนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลหนองหมื่นถ่าน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ใกล้เคียงกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

ในการศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองหมื่นถ่าน อำเภออาจสามารถ จังหวัดร้อยเอ็ด ผู้ศึกษาได้ข้อมูลข้อเสนอแนะบางประการ อันอาจเป็นประโยชน์ต่อองค์การบริหารส่วนตำบล ดังนี้

1.1 องค์การบริหารส่วนตำบลควรให้ความสำคัญในการประชาสัมพันธ์ข้อมูลในแผนพัฒนาท้องถิ่นว่า ได้ดำเนินการตามที่ประชาชนได้เสนอไว้ และส่งข้อมูลไปยังชุมชนในการร่วมตรวจสอบความโปร่งใสในการทำงาน

1.2 ผู้บริหารท้องถิ่นควรให้ความสำคัญในการนำปัญหาจากข้อเสนอแนะของประชาชนที่ได้รับจากการประชาคมท้องถิ่น มาจัดทำ โครงการในข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาวิจัย เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบเนื้อหาแผนพัฒนาท้องถิ่นในเขตจังหวัดร้อยเอ็ด

2.2 ควรมีการศึกษาวิจัย เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการกำหนดแนวทางจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ในเขตจังหวัดร้อยเอ็ด